

Lauwersmeer koestert zeldzame orchis

REPORTAGE ORCHIDEEËN

● Natuurgebied laatste toevluchtsoord voor honingorchis

Door Gerdt van Hofslot

Lauwersoog "Is dat nou alles? De orchideeën bij ons thuis op de vensterbank zijn véél mooier, hoor!" Boswachter Hans Gartner van Staatsbosbeheer kan smakelijk lachen om de reactie van de groep plattelandsvrouwen die onlangs met hem op excursie ging om de fraaie planten in het Lauwersmeer te bewonderen. De honingorchis, zo'n beetje de zeldzaamste bloem in het gebied, viel een beetje tegen.

Eerlijk is eerlijk, het is een plantje voor fijnproevers. Amper 10 centimeter groot, met fragiele gele bloemetjes. Heel anders dan de felgekleurde en pompeuze orchideeën die schreeuwerig staan uitgesteld in tuincentra.

Gartner gaat ons voor naar een voor publiek afgesloten veldje in het gebied. Daar aangekomen kijkt hij een poosje aandachtig rond. Vervolgens doet hij een paar passen en gaat door de knieën. Enthousiast wijst hij een exemplaar aan, een van de circa 150 tot 200 wilde honingorchissen van Nederland. De plant is al uitgebloeid en is bezig in te drogen.

"Je moet echt op je knieën om ze te bekijken. Het is een klein plantje, maar wel heel mooi en bijzonder. Het ruikt lekker, naar honing. De reeën zijn er trouwens ook gek op. Het gebeurt regelmatig dat ik er eentje vind waar de kop uit is gegeten. Maar dat kan geen kwaad, want ze kunnen niet bij de knolletjes. Dus kunnen de planten weer uitlopen", zegt de boswachter.

Onlangs meldden plantenken-

ners bedroefd dat de honingorchis is uitgestorven op Schiermonnikoog, ondanks pogingen hem terug te brengen door maaisel uit het Lauwersmeer in de duinen op het eiland te verspreiden. Daarmee is het Lauwersmeer de laatste plek in ons land waar de fraaie orchidee nog standhoudt, samen met een aantal andere zeldzame orchideeën overigens.

Het geheim van het Lauwersmeer is de schrale, vochtige en kalkrijke grond. En het beheer van Staatsbosbeheer. Gartner: "Het is een heel gevoelig plantje. We doen er alles aan om de honingorchis te

behouden. Op de plek waar de orchidee groeit, maaien we anders. En we trekken de moslaag los, zodat de knolletjes uit kunnen lopen. Van dat beheer profiteren andere planten ook."

Er groeien in het Lauwersmeer twaalf soorten orchideeën. Behalve de honingorchis zijn dat ook juweeltjes zoals de rietorchis, de welriekende nachtorchis en de moeraswespenorchis. "Met deze grond is weinig gerommeld, zoals elders in het land wel is gebeurd. Daar is de bodem overal verrijkt. Maar als je eenmaal kunstmest strooit, kun je orchideeën de komende 25 jaar

vergeten", weet Gartner.

Nog steeds zijn er lieden die de kwetsbare planten uitsteken. Ook in het Lauwersmeer. Staatsbosbeheer houdt in de periode dat de orchideeën bloeien, altijd een oogje in het zeil. Het uitgraven van een orchidee heeft trouwens geen zin, waarschuwt Gartner. "Er zijn altijd weer mensen die zeggen: 'Leuk voor in mijn tuin'. Maar 99,9 procent van die planten gaat dood omdat er een bepaalde schimmel in de grond moet zitten. En die hebben de meest mensen niet in hun tuin."

@ gerdt.van.hofslot@dvhn.nl

▲ **Boswachter Hans Gartner waakt over de orchideeën in het Lauwersmeer. De honingorchis is de zeldzaamste. Foto: Peter Wassing**

”

De reeën zijn er ook gek op